

Kliimaministri 22.11.2023. a käskkirja nr 483
„Toetuse andmise tingimuste kehtestamine taaste- ja vastupidavuskava reformi 8.1
„Taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamine“ elluviimiseks“ muutmise
eelnõu seletuskiri

I Sissejuhatus

Eelnõu on koostatud Eesti taaste- ja vastupidavuskava¹ (edaspidi *RRF*) reformi 8.1 „Taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamine“ elluviimiseks. Reformi eesmärk on hõlbustada taastuvate energiaallikate, eelkõige tuuleenergia kasutuselevõttu.

RRF näeb reformi 8.1 elluviimiseks ette järgmised tegevused:

1. Tuuleparkide ehitamise kiirendamine, et aastaks 2030 oleks võimalik toota Eestis 100% kogu elektritarbimisest taastuvatest energiaallikatest:
 - 1.1. Prioriteetsete arenduspiirkondade kaardistamine (uute arendusprojektide kiirendamiseks).
 - 1.2. Strateegilise hindamise ja keskkonnamõjude optimeerimine.
 - 1.3. Lubade väljastamise protsessi optimeerimine.
 - 1.4. Maatoimingute optimeerimine.
 - 1.5. Õigustoimingute optimeerimine.
2. KOV võimestamine roheliste investeeringute tegemisel.
3. Ärisektori võimestamine roheinvesteeringute tegemisel.
4. Teavitustegevused.

Lisaks on RePowerEU eesmärk tõhustada valitsusasutuste koostööd.

Reformi elluviimiseks on Vabariigi Valitsus 28.09.2023. a protokollilise otsusega nr 50-12² määranud reformi 8.1 elluvijaks Kliimaministeeriumi (edaspidi *KLIM*) ja tegevuste elluviimisse kaasatud partneriteks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Riigikantselei, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri, Maa-ameti ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi TTJA).

Riigisisene ülesannete jaotus reformi elluviimiseks on kehtestatud kliimaministri 22.11.2023. a käskkirjas nr 483 (edaspidi *RePowerEU käskkiri*).

Eelnõuga täiendatakse ja muudetakse RRFis ja RePowerEU käskkirjas nimetatud reformi elluviimiseks kavandatud tegevusi, tulemusi ja eelarve jaotust. Muudatuste eesmärk on tagada, et RRF raha läheb tuuleenergia arengu toetamiseks kõige mõjusamate tegevustele.

Eelnõu ja seletuskirja koostas KLIM energeetikaosakonna rohepöörde projektijuht Sille Uusna-Rannap (sille.uusna-rannap@kliimaministeerium.ee, tel 625 4443). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi KLIM õigusosakonna õigusnõunik Anna-Liisa Kotsjuba (anna-liisa.kotsjuba@kliimaministeerium.ee, tel 625 8998).

¹ [05.10.2021 heaks kiidetud ja 16.06.2023 uuendatud Eesti taaste- ja vastupidavuskava.](#)

² [Taaste- ja vastupidavuskava reformi 8.1 "Taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamine" elluviimine](#)

II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga muudetakse käskkirja lisa 2, milles on toetatavad tegevused, nende tulemused ja toetatavate tegevuste eelarve jagunemine asutuste vahel.

Käskkirja punktiga 1 muudetakse KLIM tegevusi.

Punkti 1 alapunkt 1 on seotud taastuenergia mõjuhindamise kiirendamisega. Kehtiva käskkirja punktis 1.1.4. nimetatud tegevus sõnastatakse laiemalt taastuenergia menetlustes keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) kiirendamisena ja muudetakse andmeallikas tegevuse kirjeldust.

Muudatusega lisatakse senisele juhtekspertide koolitusmoodulite väljatöötamise tegevusele kaks alategevust:

- Mõjuhindamise juhendmaterjali koostamine

Keskkonnamõju Hindajate Ühing on toonud välja, et ühine juhend riigisisese lähenemine kohta müra, sh madalsagedusliku müra ehk infraheli, vibratsiooni ja varjutamise mõju hindamiseks aitaks kiirendada mõjuhindamisi ja vähendada vaidlusi. KLIM hangib nimetatud nelja mõjuvaldkonna eri riikide praktika analüüsi ja juhendi kavandi. Hanke läbiviimiseks on kavandatud kuni 60 000 eurot.

- Analüüs KMH ja KSH eelhindangu ning KMH ja KSH künniste tõstmiseks ja võimalusel nendest hindamistest loobumiseks

KMH ja KSH eelhindangu ning KMH ja KSH koostamise künniste tõstmisega on võimalik kiirendada taastuenergia kasutuselevõttu. Samas peab künniste tõstmine arvestama tegevusega, mille mõju hinnatakse ja üldlevinud praktikaga, sh praktikaga teistes riikides. Näiteks kohustab senine Vabariigi Valitsuse määrus³ eelhindangut tegema juhul, kui maismaale rajatakse rohkem kui viie tuulikuga tuuleelektrijaam, mille koguvõimsus on üle 7,5MW. Kui kehtivas õiguses on künniste seadmisel rõhk tuulikute arvul, siis tuulikute võimsuse kasv tähendab seda, et sisuliselt tuleb ka 1 ja 2 tuulikuga teha põhjalik eelhindang, mis ei pruugi olla mõistlik ressursikasutus. KLIM hangib analüüsi koos ettepanekutega künniste tõstmiseks ja võimalusel mõju hindamise kohustusest loobumiseks. Hanke läbiviimiseks on kavandatud kuni 30 000 eurot.

Juhtekspertide koolitusmooduli väljatöötamise moodulis on kavas hinnanguliselt 20 inimesele pakkuda KMH juhteksperdi täiendkoolitust ning 20 inimesele KSH juhteksperdi täiendkoolitust, sama tegevuse raames pakutakse hinnanguliselt 20 valdkondlikule eksperdile Natura hindamise täiendkoolitust (maht eeldatavalt 4-8 tundi).

Punkti 1 alapunkt 2 on seotud tööstuse teekaartide koostamisega. Tegevuse 1.1.6. raames oli esialgu kavas olla partneriks erialaliitudele teekaartide koostamisel. Tegevuse eelarves oli arvestatud üksnes teekaartide keskse projektijuhi tööjõukuludega, mis on kavandatud KLIM tööjõukulude sees. Esialgse kava kohaselt oleks teekaardid välja töötanud esindusorganisatsioonid, keda KLIM toetab metoodika ja sisulise koostööga. Teekaartide väljatöötamisel on tõrkeks osutunud asjaolu, et igale kriitilise tähtsusega tehnoloogia valdkonna teekaardile ei ole partneriks esindusorganisatsiooni. Samuti on probleemiks, et erialaliitudel ei ole vaba ressursi teekaartidega piisava intensiivsusega tegelemiseks. Eelarve suurendamisega

³ [Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu](#)

nähakse ette lisaressurss teekaartide koostamise kiirendamiseks koostöös erialaliitudega, samuti kliimaneutraalse ja taastuvenergiele toetuva majanduse seisukohast kriitilise tähtsusega tehnoloogiate teekaartide koostamiseks Kliimaministeeriumi eestvedamisel. Sellised valdkonnad on näiteks kriitilised toormed, süsinikuvabad kütused, ringmajanduse ja süsinikupüüdmise tehnoloogiad. Need valdkonnad on kriitilise tähtsusega, ent nende küpsus kasutuselevõtuks on erinev ning samuti võib olla vaja teha muudatusi regulatsioonides või soodustada muul moel nende kasutuselevõttu.

Lisaks senises eelarves ettenähtud kulule 200 000 eurot erialaliitude teekaartide koostamise kiirendamiseks nähakse eelarves ette 300 000 eurot valdkondlike tehnoloogiate teekaartide koostamiseks. Eelarves arvestatakse lisaks keskse projektijuhi tööjõukuludele ka teenuse ja uuringute sisseostmise ning täiendavate tööjõukuludega tehnoloogiatele fokusseeritud teekaartide koostamiseks.

Punkti 1 alapunkt 3 on seotud taastuvenergia loamenetluse kiirendamisega. Kehtiva käskkirja punktis 1.1.7. tehakse loamenetluste kiirendamiseks ehtisregistri (edaspidi *EHR*) arendus, samas vajab arendust ka keskkonnaotsuste infosüsteem KOTKAS. Andmeallikas muudetakse tegevuse kirjeldust ja lisatakse meretuulepargi hoonestusloa rakendamiseks vajalikele arendustele ka taastuvenergia menetluste ühise kontaktpunkti arendus. KLIM hangib *EHR* ja KOTKA arendused. Hanke läbiviimiseks on kavandatud kuni 400 000 eurot.

Punkti 1 alapunkt 4 seondub nii tuuleparkide ehitamise kui mõjuhindamise kiirendamisega.

Käskkirja lisatakse uue tegevusena kvartaalselt elektri hinna mõjuanalüüside koostamine. Soodsam elektri hind on üks tuuleenergia kasutuselevõtu toetamise põhjus ja seetõttu ka vajalik analüüsida, milline mõju võib Eestis ja regioonis lisanduvatel tuuleenergia võimsustel olla elektri hinnale. Mõju analüüsimiseks kasutatakse rahvusvaheliselt kasutatavatest andmebaasidest kättesaadavaid elektri hinna ja tehnoloogia hinna (LCOE) andmeid võrdlevaid raporteid, mille põhjal koostatakse Eesti olusid arvestav mõjuanalüüs. KLIM hangib vähemalt kolme levinuma andmekogu prognooside kasutamise õigused ja riigisisese mõjuanalüüsi koostamise. Hanke läbiviimiseks on kavandatud kuni 175 000 eurot.

Tegevusena lisatakse käskkirja meretuuleparkide kasutuselevõtuga seonduvalt järgmiste mõjuanalüüside hankimine:

- meretuuleenergia riigisisese väärtusahela mõju analüüs. Analüüsi eesmärk on hinnata Eesti merealale kavandatavate meretuuleparkide riigisisese avalduvat majanduslikku mõju ja potentsiaali. Sh analüüsitakse riigisisest potentsiaali teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks⁴, võimalike täiendavate töökohtade⁵ ja teenuste mõju nii meretuuleparkide paigaldamisel kui ka hooldamisel, mõju ja võimalusi sadamatele, meretuulepargi mõjualas asuvatele omavalitsusüksustele, mere elusressurssidele ja meretranspordile⁶. KLIM hangib mõjuanalüüsi koostamise.
- energiataristu välisühenduste mõjuanalüüs. Vabariigi Valitsus on otsustanud, et hiljemalt 2025. a kuulutatakse välja maismaa- ja meretuuleparkide vähempakkumised aastase

⁴ 2022. a on Euroopa Regionaalarengu Fondi valdkondliku teadus- ja arendustegevuse tugevdamise programmi RITA raames valminud [Eesti meretööstuse innovatsiooni teekaart](#)

⁵ 2024. aastal viib Kutsekoda läbi OSKA uuringut tuuleenergeetika kuni aastani 2040 oskuste- ja tööjõuvajaduse kaardistamiseks.

⁶ 2016. a on valminud kalandusele, energeetikale ja meretranspordile keskenduv uuring Pihor, K. et al [Mereala planeeringu alusuuring: merekeskkonna ressursside kasutamisest saadava majandusliku kasu mudel](#). Poliitikauuringute Keskus Praxis.

taastuvelektri tootmise kogumahuga kuni 9,6 TWh. Meretuuleparkide lisandumine on tõenäoline aastaks 2033. Meretuuleparkide rajamisega kaasnevalt kasvab ka taastuvelektri tootmine nii suures mahus, et Eestil oleks võimalus suuremas mahus energiat eksportida. Välisriikidega ühenduse loomiseks võrgutaristu ehitamine eeldab suuri investeeringuid ja enne otsuste tegemist on vajalik tasuvus- ja mõjuanalüüsi koostamine. Eeskätt on fookuses Eesti ja Saksamaa võrgutaristu loomise mõjud. KLIM hangib mõjuanalüüsi koostamise.

Hangete läbiviimiseks on kavandatud kuni 500 000 eurot, millest kuni 350 000 eurot on kavandatud riigisisese väärtusahela analüüsile ja kuni 150 000 välisühenduste analüüsile.

Punkti 1 alapunktiga 5 tehakse eelnevad muudatused KLIM toetatavate tegevuste tabelis.

Punkti 1 alapunktiga 6 muudetakse KLIM toetatavate tegevuste eelarve summat. Kehtiva käskkirja p 1.3. kohaselt on KLIM eelarve tegevuste elluviimisel 11 520 783 eurot. Muudatuste tulemusel on KLIM eelarve 10 899 389 eurot. Eelarve jaotus oli arvestuslikuna aluseks käskkirja tegevuste kokkuleppimisel, jaotust ei ole kehtestatud käskkirjas.

Kehtiva RePowerEU käskkirja kohaselt oli kavandatud üle 7 miljoni euro tuuleenergia prioriteetsete arendusalade jätkutegevusteks, mille tegemine esialgu kavandatud kujul ja mahus ei ole otstarbekas. Prioriteetsete alade jätkutegevusena oli kavandatud, et pärast KAURi uuringute läbiviimist moodustatakse aladest terviklike tuuleparkide arendamiseks sobivad alad, omandatakse selleks vajadusel eramaid, viiakse aladel riigi eriplaneering ja antakse seejärel alad enampakkumisega arendajate kasutusse. Senist riigi eriplaneeringu kogemust arvestades osutuks sel viisil prioriteetsete alade ettevalmistamine aga aeganõudvamaks kui KOV planeeringute ettevalmistamine. Seega ei kavandata prioriteetsete alade kasutusse andmisele eelnevalt eramaade omandamist ega riigi eriplaneeringu koostamist. Maatoimingute ettevalmistamine tuuleenergia prioriteetsetel arendusaladel riigimaade arendajate kasutusse andmiseks on endiselt vajalik ja arvestatakse ka eelarves.

Rahastust vähendatakse tegevusel 1.1.9. Prioriteetsete alade jätkutegevused ja suurendatakse tegevustel 1.1.5. (KOV võimestamine) ja 1.1.6. (sektorite ja tehnoloogiate teekaardid).

Tegevus	Kvantitatiivne näitaja			Ajakava		Andmeallikas/metoodika	Vastutav osakond
	Ühik	Baas-tase	Sih-t-ta-se	Kvar-tal	Aasta		
1.1.5. KOVidele tuuleenergia konsultatsiooniteenuse kujundamine ja rohepöörde võrgustiku loomine.	Võrgustikku kaasatud KOVide arv	0	50	II	2024	Loodud on kontaktpunkt, mis koondab arendajate kui KOV-ide tagasiside, loob haldusala asutuste vahelise võrgustiku ja teenuse probleemide lahendamiseks. Võrgustikku on koondatud vähemalt 50 KOVi.	Rohereformi

Tegevuse 1.1.5. raames korraldatakse KOV juhtidele õppereisid vähemalt kahte välisriiki tuuleparkidega tutvumiseks ja KOV kogemuse saamiseks. Tuuleparkide rajamisel on võtmetähtsusega KOV planeeringuteni jõudmine. Planeeringuid on algatatud üle 40 KOVis ja menetluse kiiremaks liikumiseks on vaja teadmisi tuuleparkide nii positiivsete kui negatiivsete mõjude kohta. Kuivõrd Eestis on KOV kogemus tuuleparkide rajamisega seoses napp, on kavas

KOV tuulealade planeeringuid toetada teiste riikide KOVide kogemustega. Kavandatud on õppereisid kahele grupile KOV juhtidele, a 20 inimest. Seni oli tegevuse kuludes arvestatud üksnes KOV koordinaatori tööjõukuludega, mis on KLIM tööjõukulude sees. Õppereiside korraldamiseks kavandatakse tegevuses lisaks 50 000 eurot.

KLIM eelarve arvestuslik jaotus	Algne	Pärast muudatusi
Tööjõukulud, sh 15% üldkulu	2 298 060	2 683 166
KMH/KSH juhtekspertide täienduskoolitus	80 000	80 000
KMH võrdlev analüüs ja juhendmaterjal	0	60 000
KMH eelhinnangu künniste analüüs	0	30 000
Elektrihinna prognooside koostamine	0	175 000
Meretuuleparkide kasutuselevõttuga seonduvad mõjuanalüüsid	0	500 000
EHR arendus ühendloa ja KMH protsessi menetlemise võimaldamiseks	861 250	861 250
EHR arendus taastuvenergia direktiivi muudatuste võimaldamiseks	0	300 000
Tuulikutasu ja lubade menetlemisega seotud IT arendus (KOTKAS)	110 000	110 000
KOTKA arendus taastuvenergia direktiivi muudatuste võimaldamiseks	0	100 000
Sektorite ja tehnoloogiate teekaardid	0	500 000
KOV juhtide õppereisid tuuleparkidesse	50 000	50 000
Kommunikatsioon	329 634	329 634
Prioriteetsete alade jätkutegevused	7 841 839	5 120 340
Kokku	11 570 783	10 899 389

Käskkirja punktiga 2 muudetakse Keskkonnaagentuuri tegevusi, mis on seotud tuuleenergia kasutuselevõtu kiirendamise ja prioriteetsete arendusalade kaardistamisega.

Punkti 2 alapunktiga 1 laiendatakse tegevust 2.1.2. Kehtivas käskkirjas on tegevus seotud tuuleenergia võimsuste kaardistamise ja vastava kaardirakendusega. Keskkonnaagentuur on teinud senise tegevuse raames tuuleenergia olemasoleva ressursi ja tuuleenergeetika arenduste hetkeseisu kaardistuse⁷, mida kvartaalselt uuendatakse. Keskkonnaagentuur töötab välja ka lahendused kaardistuse tõhusamaks uuendamiseks. Lahenduste väljatöötamiseks nähakse Keskkonnaagentuuri eelarves ette 35 000 eurot.

Tegevuse muudatusega laiendatakse ülesannet kogu taastuvenergia kaardistuse koostamisele.

Muudatus on seotud 18.10.2023. a vastu võetud taastuvenergia direktiivi muudatustega⁸. Direktiivi artikkel 15b kohaselt tuleb liikmesriikidel kaardistada alad, mis on vajalikud riikliku panuse andmiseks Euroopa Liidu 2030. a taastuvenergia eesmärgi saavutamisesse. Kaardistuse aluseks võetakse liikmesriigi riiklikus energia- ja kliimakavas loetletud taastuvenergia tehnoloogiad ja kirjeldatud trajektoorid. Kaardistuses näidatakse nii maapealsed, maa-alused

⁷ [Tuuleenergeetika võimsus Eestis](#)

⁸ [EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV \(EL\) 2023/2413, 18. oktoober 2023, millega muudetakse direktiivi \(EL\) 2018/2001, määrust \(EL\) 2018/1999 ja direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamisega ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv \(EL\) 2015/652](#)

taastuenergiaks sobivad alad, kui ka mere- ja siseveekogude alad, seejuures kaardistatakse lisaks taastuenergiarajatistele ka taristu (salvestus, võrgud) ning selle rajamise või uuendamise potentsiaal. Kaardistuses lähtutakse mh selles, milline on liikmesriigi energianõudlus ning soositud on alade mitmeks otstarbeks kasutamine.

Kaardistuses on kavas olemasolevate võimsuste kaardistamisel kasutada eri andmekogudes, eeskätt EHRis ja Maa-ameti andmekogudes, aga ka Eleringi ja Elektrilevi kogutud andmeid. Taastuenergia potentsiaali kirjeldamisel lähtutakse eeskätt ruumilise planeerimise dokumentidest, sh mereala planeeringust. Eesmärk on, et kaardistus uueneb automaatselt vastavalt nende andmekogude uuenemisele, mida kaardistuse alusena kasutatakse.

Taastuenergia kaardistamiseks koostab Keskkonnaagentuur esmalt koondkaardistuse eri andmekogudes kättesaadavatest andmetest. Taastuenergia kaardistuseks kasutatakse varasematest tegevustest tekkinud jääk ca 50 000 eurot, seega tegevuse eelarvet ei suurendata.

Punkti 2 alapunktiga 2 lisatakse Keskkonnaagentuurile uus tegevus seoses maardlate aladel tuuleenergia arendamiseks sobivate alade kaardistamisega. 2023. aasta kevadel võttis Riigikogu vastu seadusemuudatuse, mis võimaldab maardlate alade nõ vahekasutust ja tähtajaliselt taastuenergia ehitiste rajamist. Samas nendel maardlatel puuduvad kehtivad keskkonnaloa, samuti ei ole esitatud selleks taotluseid. Need alad ei ole ka ei ole turbaalade puhul kantud ka kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja⁹. Selliseid alasid, mida on tulevikus maavara kaevandamiseks kavas kasutusse võtta, saab kuni kaevandamise alguseni kasutada taastuenergia tootmiseks nõ vahekasutusena, kui plaanitav tegevus ei halvenda maavarade seisukorda, ligipääsu ega kasutust tulevikus.

Maardlatele ja maavarade perspektiivi ning levialadele tuuleparkide rajamise võimalusi on uuritud kahes Eesti Geoloogiateenistuse (edaspidi EGT) analüüsis, milles otsiti võimalusi, kuidas rajada tuuleparke Kirde- ja Kesk-Eesti¹⁰ ning Lääne-Eesti¹¹ maardlatele, mida lähitulevikus (järgmise 20 ja enama aasta jooksul) kasutusele ei võeta ehk nn vahekasutuse võimaldamisest. Keskkonnaagentuuri tegevus on tehtud uuringute jätkutegevus, mille eesmärk on Geoloogiateenistuse analüüsist valida välja tuuleenergia jaoks sobivaimad alad. EGT analüüsis on antud hinnang sellele, kas maavarade kontekstis oleks võimalik ala taastuenergia arendamiseks kasutada ja järgmise etapina on vajalik hinnang, kas nende alade kasutamine on võimalik loodusuuringutest lähtuvalt.

Maardlaaladel tuuleenergia potentsiaali kaardistamiseks nähakse Keskkonnaagentuuri eelarves ette täiendavalt 35 000 eurot.

Punkti 2 alapunktiga 3 tehakse muudatused tegevusi ja tulemusi kirjeldavas tabelis. Lisaks eelnevate muudatuste alusel tehtud täiendustele muudetakse Keskkonnaagentuuri tegevuse 2.1.1. andmeallika kirjeldust. Keskkonnaagentuur on mh RRF tulemuseesmärgi täitmiseks kaardistanud tuuleenergia prioriteetseid arendusalasid kuni 1000MW potentsiaaliga tuuleenergiaks sobivate alade leidmiseks. Kaardistuse ja analüüsi tulemused näitavad, et mitmed alad oleks võimalik suuremas mahu kasutusele võtta, kui töötada välja leevendusmeetmed loodusuuringute käigus selgunud oluliste ebasoodsate mõjude

⁹ [Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja](#)

¹⁰ [Maardlatele ja maavarade perspektiiv- ning levialadele taastuenergeetika taristu rajamise analüüs. Kirde- ja Kesk-Eesti](#)

¹¹ [Maardlatele ja maavarade perspektiiv- ning levialadele taastuenergeetika taristu rajamise analüüs. Lääne-Eesti](#)

leevendamiseks. Muudatusega suurendatakse tegevuse 2.1.1. eelarvet ja nähakse prioriteetsetel arendusaladel leevendusmeetmete väljatöötamiseks ette 50 000 eurot.

Punkti 2 alapunktiga 4 muudetakse Keskkonnaagentuuri toetatavate tegevuste eelarve summat.

Taastuenergia kaardistusega kaasnevad kulud kaetakse senisest Keskkonnaagentuuri tööjõukulude jäägist. Leevendusmeetmete väljatöötamise ja maardlate aladel taastuenergia potentsiaali kaardistamise tegevuse lisandumisega seoses nähakse Keskkonnaagentuuri eelarves lisaks ette 85 000 eurot.

KAUR eelarve arvestuslik jaotus	Algne	Pärast muudatusi
Tööjõukulud, sh 15% üldkulu	1 551 796	1 551 796
Seire ja uuringute lisavajadused	1 180 015	1 180 015
Linnustiku inventuuri kallinemine	150 000	150 000
Prioriteetsete alade leevendusmeetmete väljatöötamine	0	50 000
Maardlaaladel potentsiaalsete tuulealade kaardistamine	0	35 000
Kokku	2 881 811	2 966 811

Käskkirja punktiga 3 muudetakse Keskkonnaameti tegevusi, mis on seotud mõjuhindamise kiirendamisega.

Punkti 3 alapunktiga 1 jäetakse Keskkonnaameti tegevuse 3.1.1. andmeallika kirjeldusest välja viide sellele, et mõjuhindamise kiirendatud menetlusi viiakse läbi kuni 2000 MW tootmispotentsiaali mahus ehituslubade väljastamisele. Riigisisese energiatarbimise prognoosi on korrigeeritud ja riigisisese tarbimise katmiseks näevad viimased prognoosid ette 2900 MW tootmisvõimsuse vajaduse, mis tuleviku prognoosides võib olla veelgi suurem. Projekti eelarves on arvestatud, et kiirendatud menetlusi viiakse läbi kogu abikõlblikkuse perioodi jooksul. Seega on selgitust muudetud ja lisatud viide, et kiirendatud menetlusi viiakse läbi kogu abikõlblikkuse perioodi jooksul, seega kuni 31.03.2026.

Punkti 3 alapunktiga 2 muudetakse Keskkonnaameti toetatavate tegevuste eelarve summat.

Tegevuse 3.1.2. EELISes taastuenergiat puudutavate loodusväärtuste registriandmete ajakohastamine kiirendamiseks suurendatakse Keskkonnaameti tegevuse eelarvet 100 000 euro võrra. Lisaks senisele RePowerEU raames tehtud, tegemisel ja veel hangitavale EELISe andmete korrastamisele on kaitsealuste liikide vanade registrikannete parandamiseks kavandatud taastuenergeetika arendusi enim mõjutavate lindude, kahepaiksete, nahkhiirte ja taimede osas kokku veel täiendavalt 1500 registrikande parandamine. Viidatud lisarahastus nähakse ette KeA tööjõukulude eelarves.

Tegevuse 3.1.4. Taastuenergiat puudutavate KMH, KSH, planeeringute, Natura 2000 hindamise, ehituslubade ja meretuuleparkide hoonestuslubadega seonduvate menetlusprotsesside parendamise raames nähakse ette täiendav ressurs tagasiside analüüside koostamiseks. Kvartaalse analüüsi tulemusel pakutakse välja nii sellised parendusettepanekud, mida on võimalik rakendada kiiremini, näiteks muutes Keskkonnaametis töökorraldust, kui ka ettepanekud pikemat ettevalmistust eeldavateks muudatusteks, näiteks õigusaktide muutmiseks. Kogutav tagasiside on oluliseks sisendiks KLIM KMH digitaliseerimise protsessi.

Keskkonnaameti eelarves suurendatakse KMH protsessiparenduse tegevuse eelarvet 80 000 euro võrra.

KeA eelarve arvestuslik jaotus	Algne	Pärast muudatusi
Tööjõukulud, sh 15% üldkulu	3 419 279	3 519 279
EELISes taastuvenegiat puudutavate loodusväärtuste registriandmete ajakohastamine	350 000	350 000
Taastuvenegietika KMH/KSH digitaliseerimine	200 000	200 000
KMH menetlusprotsessi parendamine	30 000	110 000
Spetsialistide koolitamine	190 000	190 000
Kokku	4 189 279	4 369 279

Käskkirja punktiga 4 muudetakse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile tuuleparkide rajamise kiirendamise tegevuseks kavandatud eelarve summat.

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumil on tegevus 5.1. Tuuleenergia arendamiseks riigi planeeringute läbiviimise kiirendamine. Tegevuses on silmas peetud Eesti-Läti 4. ühenduse rajamiseks Paide-Lihula-Saaremaa trassi ning Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduse trassi planeeringuid.

Eesti- Läti 4. ühenduse rajamise riigi eriplaneeringu (edaspidi *REP*) koostamiseks nähakse ette järgmised kulud:

- Tööjõukulu kaasamiseksperdi palkamiseks, kelle ülesanne on planeeringulahenduse personaalne tutvustamine elanikega kohtumistel. Seni on menetluses olnud kaasatud 8500 eraisikut. Täiendavalt eelarves kavandatud kuni abikõlblikkuse perioodi lõpuni tööjõukulu kokku 98 000 eurot.
- teenuse ostmise kulu REP lepingu- ja asjaõiguse ning kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse (KAHOS) ekspertide kaasamiseks. Täiendavalt eelarves kavandatud 50 000 eurot.
- REP loodusuuringute läbiviimine KAURI ekspertidega, kuivõrd hangetega sageli ei õnnestu looduseksperthe leida. Täiendavalt eelarves kavandatud 200 000 eurot.

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi eelarvest jäetakse välja kulu, mis oli kavandatud 2024. a tuuleenergia prioriteetsete arendusaladel riigimaade arendajate kasutusse andmiseks enampakkumiste korraldamiseks. Kuivõrd uuringutulemustest lähtudes on prioriteetsete arendusalade riigimaade osad suuremas osas RMK valitsemisel olevatest aladel, jääb Maaameti ja sellega seoses ka Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi tegevuste vajadus väikeseks.

REM eelarve arvestuslik jaotus	Algne	Pärast muudatusi
Tööjõukulud, sh 15% üldkulu	220 988	327 382
Lepingu- ja asjaõiguse ning KAHOS ekspertide	0	50 000
REP uuringute teostamine	0	200 000
Kokku	220 988	577 382

Käskkirja punktiga 5 muudetakse Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi *TTJA*) toetatavaid tegevusi, mis seonduvad meretuuleparkide loamenetluste kiirendamisega.

Tegevuse 6.1.1. muudatused seonduvad sellega, et senine oodatav tulemus nägi ette, et merealal tuleb viia kokku 12 alal läbi enampakkumine ja TTJAal algatada hoonestusloa menetlus. Kuivõrd enampakkumise tulemusel ei pruugi selguda taotlejat, kelle suhtes hoonestusloa menetlus algatada (näiteks enampakkumisel kas ei tule ühtki pakkumist või luhtub enampakkumine muul põhjusel), muudetakse tegevust selliselt, et TTJAal tuleb viia merealal 12 ala enampakkumised ning 90 päeva jooksul enampakkumise läbiviimisest teha hoonestusloa menetluse algatamise otsus.

Tegevuse 6.1.2. andmeallika kirjeldusest jäetakse välja viide sellele, et kiirendatud menetlusi tehakse kuni 2000MW tootmispotentsiaali mahus ehituslubade väljastamisele. Riigisisese energiatarbimise prognoosi on korrigeeritud ja riigisisese tarbimise katmiseks näevad viimased prognoosid ette 2900MW tootmisvõimsuse vajaduse, mis tuleviku prognoosides võib olla veelgi suurem. Projekti eelarves on arvestatud, et kiirendatud menetlusi viiakse läbi kogu abikõlblikkuse perioodi jooksul. Seega on selgitust muudetud ja lisatud viide, et kiirendatud menetlusi viiakse läbi kogu abikõlblikkuse perioodi jooksul, seega kuni 31.03.2026.

TTJA toetatavate tegevuste eelarvet ei muudeta.

TTJA eelarve arvestuslik jaotus	
Tööjõukulud, sh 15% üldkulu	948 688
Spetsialistide koolitamine	20 000
Teenuste (õigusabi, ekspertiisid, teavitused) sisseostmise kulud	128 000
Kokku	1 096 688

Maa-ameti tegevusi ja toetatavate tegevuse eelarvet ei muudeta.

Maa-ameti eelarve arvestuslik jaotus	
Tööjõukulud, sh 15% üldkulu	1 518 066
Maatoimingud	372 800
Aerokaamera ja laserskänner	3 000 000
ESTPOS	2 038 231
Kokku	6 929 097

Projekti eelarve arvestuslik jaotus pärast muudatusi	
KLIM	10 899 389
Keskkonnaagentuur	2 966 811
Keskkonnaamet	4 369 279
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	577 382
Maa-amet	6 929 097
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	1 096 688
Kokku	26 838 646

III Eelnõu koostöölastamine

Käskkirja eelnõu koostöölastatakse Rahandusministeeriumi, Riigi Tugiteenuste Keskuse, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Keskkonnaagentuuri, Keskkonnaameti, Maa-ameti ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga.